

Наталія Коса

ЗЕЛЕНИЙ ВОГНИК ПО ТОЙ БІК МОНІТОРУ. ПО ТОЙ БІК...

Широка війна, що розпочалася 24.02.2022, застала мене в Польщі. В Познані. Не чула жодного пострілу. Літаки тут літають інші... Їх не бояться.

Що в Україні почалася війна, не вірилося. Почала писати і телефонувати своїм друзям і родичам. Перші розмови шокували, а психіка відмовлялася сприймати нову реальність. Нова реальність для всіх. Життя – навпіл...

Історики взяли в руки зброю. Письменники повели людей у бомбосховища. Ким би ти не був... Голова адміністрації, технічний робітник в школі, професор чи актор – війна. Ракета не питає, чий будинок. Бомба сліпа і холодна...

– Як ти?

– В бомбосховищі.

...

– Як?...

Я дізнавалася про війну через найближчих. Через земляків, яких вночі бачила онлайн...

Нижче публікую фрагменти таких розмов і переписок із істориком Сергієм Горобцем і письменницею Оленою Печорною.

*Зелений вогник в меседжері означає,
що людина по той бік монітору жива...*

7 березня 2022 р., 05:26

– Як Ви?

– Нормально. В мене хата згоріла ще 28-го, прийотив колега. Ніч пройшла у сховищі, оце піднялися в квартиру (неподалік Мегацентру), інформації про місто поки майже немає.

– А як у Вас ситуація?

– *Жахіття якесь. Тримайтеся... В мене нормально. Я ще на початку лютого приїхала до Польщі. Але в Чернігові друзі, сестра... За них хвилююся*

– Ви мудро зробили. Що ж, тримаймося.

– Так доля вела. Я не тікала, а доганяла...

– Тримайтеся.

7 березня 2022 р., 17:26

– *Житло втратити дуже страшно, але Слава Богу, що живі.*

– Архів дуже шкода. Роки роботи. Дещо вже ніколи не відновити...

30 квітня 2022 г., 09:14

– *3 Днем народження. Бажаю Перемоги і швидкого повернення до нового життя. В новій оселі.*

– Щиро дякую!

– Як Ви?

– Нормально. Починаю відновлювати те, що можна відновити. Тримайтеся. Все буде добре.

– *Україна переможе!*

– *Переможе!!!*

Вона перетнула кордон 2 лютого... Війна почалася 24...

Вона не дивилася телевизор...

Не слухала, майже, новини...

Вона писала і телефонувала друзям, найближчим подругам, сестрам...

Моніторила сторінки найближчих у мережах.

«Батьківського дому нема».

І фото якихось невпізнаних руїн...

Купа уламків...

– Як ти? Як батьки?

- Тримаюся. Вчора прилетіло прямо на кухню в батьківський дім...
- *Я бачила фото... Де сестра? Як батьки?*
- Тримаємося. Виїхали з дітьми... Батьки нормально. От тільки менший питає: чи вижила квіточка, що вирощував на підвіконні?
- *Скільки ж часу ми провели на тій кухні?.. Скільки секретів вона почула?.. Співчуваю.*
- Дякую, тримаймося... Сусідку нашу пам'ятаєш?
- *Так, добре пам'ятаю. Бачила її інколи, коли працювала поряд. Віталися, розмовляли трохи. Хоч ми і не подружки, але ж коли були юні, то частенько гуляли разом.*
- Сусідка втратила руку...

Це не жахіття... Їй перекрило повітря... Раптом образ молоді статної брюнетки постав перед очима... Якби були сили плакати...

На екрані фото напівзруйнованого будинку, що колись був її місцем роботи... Без даху, але ж більше 10 років вона провела там і добре пам'ятала ті оливкові стіни...

Той мікрорайон знищений, розбитий, розбомблений, розстріляний... Розстріляне кладовище разом із церквою... Але є люди, що вижили...

- *Як Ви?..*
- Живі. Поки живемо в сестри.
- *Як наша Маринка, щось я часто згадую, але ніякого зв'язку...*
- Випустила корову, закрила будинок, сіла за руль з дітьми і поїхала до сестри... Наступного дня в її будинок попало...

Сльози душили... Уявляла той стан... Коли мати двох чудових синів, один з яких вже брав участь в чемпіонатах Європи... Мати, жінка, яка вміє все... І за руль сяде, і прибере, і корову видоїть... Як же їй було те все пережити?..

Місто після 37-ми днів обстрілів нібито не чіпають...

Область обстрілюють... Щодня...

– *Як Ви?..*

– Не знаю, що сказати... Дихаю...

– *Тримайтеся...*

Вона не вмикала телевізор... Не слухала новин...

Одногрупниця в стрічці фейсбук написала: «Вчора я залишилася без квартири і свого улюбленого песика Баккі...»

Листи із трикутників і трансформувалися у листи в конвертах. А далі – в смс. Електронна пошта – це коли не бачиш поштаря, і твій лист ніхто не розклеїть, не потримає в руках, як чужу мрію. Збільшилися відстані між людьми на тисячі кілометрів. Але стали доступними телефонні розмови.

Світ змінився безповоротно. Змінилося світосприйняття. Ніби-то все, як і раніше... Ніби-то. Але надто лякає звук розбитого випадково бокалу...

Все відбувається за календарем. Все іде за календарним планом. Сезони змінюють сезони. І у вересні починається навчальний рік. Жінки фарбують волосся... Купують сукні.

Але...

– *Добрий вечір, Оленко. Мабуть, я допишу ту книжку і скоро перешлю тобі, то ж твоя ідея, от і будеш першим читачем.*

– Так, моє сонечко. Чекаю.

– *Як ти?*

– Хожу коридорами нашої школи і уявляю, як скоро зникнуть розбиті вікна, вкриті плівкою, все відновиться. Уявляю цю школу вже з найсучаснішим ремонтом.

– *Найсучаснішим обладнанням.*

– Наші діти того варті.

– Вони найкращі. Щоправда, невідомо, коли повернемося до звичного навчання. Рік починається в онлайні.

– *В тому є свої переваги.*

– І свої недоліки. Хочеться кудись виходити, хочеться живого спілкування. Я все ж купила собі нову сукню до нового навчального року.

– *Скинь фото.*

– Вже.

– *Здається, я знаю, де ти її купувала. Сукня дуже гарна і неймовірно тобі пасує.*

– *Я хотіла спочатку довгу. Щоб до самої підлоги...*

– *І туфлі на підборах високих?..*

– Так!.. Але головним критерієм у виборі все ж стала зручна довжина. До колін...

– Гарно, але чому?..

– Бо, як раптом повітряна тривога, щоб зручно дітей у бомбосховище виводити...

А це те, що залишилося від моєї роботи:

